

Heldere taal is verplicht

Of waarom heldere taal te belangrijk is om aan taalkundigen over te laten, en juristen geen enkel excuus hebben om dat te doen

*Wat is recht
zonder taal?*

*“Meester,
hij moet
beginnen”*

- Heldere taal in het recht is een verhaal van twee faience hondjes
- Ongelovigen, vaak juristen, wijzen op het belang van precisie en van consistent taalgebruik
- Gelovigen, vaak taalkundigen of mensen met een zorgachtergrond, willen het recht bij de mensen brengen door heldere taal te gebruiken
- Op het einde gebeurt er iets, maar minder dan we willen

*Is heldere
taal dan echt
een vreemd
lichaam in
het recht?*

- 6.3 EVRM

“Een ieder tegen wie een vervolging is ingesteld, heeft in het bijzonder de volgende rechten:

- a. onverwijld, **in een taal die hij verstaat** en in bijzonderheden, op de hoogte te worden gesteld van de aard en de reden van de tegen hem ingebrachte beschuldiging
- e. zich kosteloos te doen bijstaan door een tolk, indien hij de taal die ter terechtzitting wordt gebezigd **niet verstaat** of niet spreekt.”

Ook buiten het strafrecht?

- Minder specifieke normen
- Een blik op het normdoel kan dan helpen
- Uitvoering van een vonnis, waarover onduidelijkheid of onbegrip kan bestaan, leidt tot nieuwe procedures of uitvoeringsincidenten
- Overeenkomst waarin beide (of nog meer) partijen elk iets anders kunnen lezen, is de kortste weg naar een conflict (en eventueel een procedure)
- Een akte die niet duidelijk is, vervult haar rol niet

Recht gaat over zekerheid

- Onduidelijkheid is fataal voor (rechts-) zekerheid
- Met andere woorden: duidelijkheid is geen extraatje, maar raakt de kern van de juridische bezigheid
- Tegenstelling tussen precisie en duidelijkheid is dus een valse tegenstelling: onduidelijkheid heeft nog nooit tot precisie geleid
- Omgekeerd heeft laagdrempeligheid wel al tot verwarring geleid: niet alle vormen van duidelijkheid zijn even duidelijk

*Wat betekent
dit bij het
verspreiden
van het
goede
woord?*

- Pleidooi voor duidelijkheid is niet extrinsiek, is geen bedreiging van de eigenheid van het recht
- Dat wil niet zeggen dat andere ervaring of externe kennis nutteloos zouden zijn
- Dat wil wel zeggen dat juristen zelf de verantwoordelijkheid hebben voor de helderheid, en dus de effectiviteit van hun taalgebruik
- De olifant in de kamer: kan onvoldoende helder taalgebruik aanleiding geven tot foutaansprakelijkheid? De vraag stellen is ze beantwoorden

*Wat betekent
dit bij het
verspreiden
van het
goede
woord?*

- Heldere rechtstaal hoort niet noodzakelijk thuis in de sfeer van toegankelijkheid, zorg en rechtshulp
- Afscheid van dat register is nodig, als we consequent willen zijn in een intrinsieke benadering van heldere rechtstaal
- Heldere rechtstaal is niet een opstapje richting recht, maar een onderdeel van het recht zelf